

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 325. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771558782320/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

INDLEDNING.

DET Opbyggelsesskrift om Pestilens, som Peder Palladius udsendte i Høsten 1553, da Pesten havde raset et Fjerdingaar i Hovedstaden, former sig som en Ramme om Dr. *Petri Capitani* Lægeraad. Rammen er imidlertid — ikke blot for Eltertiden men ogsaa for Samtiden — af større Værdi end det, den omfattede. Der fandtes nemlig i 1553 to andre og meget fyldigere danske Pestbøger, hvori den læsende Almenhed kunde finde „Lægedom“ for Pesten: *Henrik Smith's* Bog om Pestilens fra 1536¹ og *Christiern Morsing's* Bog fra 1546 (og 1552)². Derimod maa *Palladius' Opbyggelsesskrift* have udfyldt et Savn, thi af „aandelige“ Forskrifter mod Pesten havde man kun nogle faa spredte Betragtninger i de nævnte Bøger og et Par korte Bønner³.

¹ Første-Udgaven er tabt, men en Ny-Udgave fra 1557 er bevaret. Titlen paa denne, der rimeligvis er ændret overført fra Originaludg., lyder: *En Bog om Pestelentzis Aarsage/ Foruaring och Legedom der emod/ tilsammen lest aff Lerdomens Bøger/ aff Henrick Smidt i Malma*. I Fortalen til denne Udg. siger Forf. (Bl. A 6^v): „Jeg lod vdi foresagde M. D. xxxvi. aar/ der Pestelentzen her i Riget saa regerede/ vdgaa vid Prenten en liden Bog om Pestelentzis aarsage/ foruaring oc Lægedom .. thi paa den tid vor ingen her i Riget som noget haffde screffuit paa vort danske Tungemaal om saadan handel“.

² Af Morsings Skrift findes et Exemplar af Originaludg. i Universitetsbibl. i Upsala og et Exemplar af Udg. 1552 i Karen Brahes Bog-samling. Titlen er (som paa Henrik Smiths Skrift): *En liden Bog Om Pestelentzis Aarsage/ Foruaring oc Lægedom der emod*. [Anført efter Udg. 1552, som ogsaa i det følgende er benyttet. Upsala-Exemplaret har jeg ikke haft Lejlighed til at se.]

³ Se f. Ex. en Bøn imod Pestilens i Vormordsens Bønnebog 1552, Bl. O 8^v.